

יום שני א' באייר התשע"ב, מוצאי שבת בהר י' באייר התשע"ד
נושאי השיעור:

לאהוב ולחנך רשב"י ורמב"ה

שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז צוק"ל

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בית נאמן

א. חותם אמת. ב. אל תחניפו יותר מדאי לתלמיד. ג. זהירות בענייני צומות. ד. להקפיד על בגדים מסודרים ונקיים. ה. מי ראוי לברך אחרים? ו. הרבנים צריכים להיות על יד התלמידים. ז. תקדיש את עצמך בשביל התלמידים. ח. להיזהר מלפגוע בתלמידים. ט. ראוי לרב לכתוב קושיות וחידושי התלמידים בספרו על שמם. י. תחבב את התורה על התלמידים. יא. אלה-א דמאיר ענני. יב. כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו.

הרמב"ם - ראש מדברים בכל מקום

א. ¹ כשרוצים ללמוד חינוך לילדים, לוקחים את הרמב"ם. זה הספר היחיד. יש ספרים של עזר, אבל המקור כולו הרמב"ם. הרב זאב גולד ז"ל, בא לתונס בשנת תשי"ד (או תשט"ו, לא זוכר בדיוק), הייתי אז ב"חברת התלמוד", והוא בא ונתן שיעור², ואחר כך נתן הרצאה שנדפסה בספר בג'רבא (שמו "מאסף" למלאת שבע מאות חמשים שנה לפטירת הרמב"ם. בשנת תתקס"ה הרמב"ם נפטר, וזו שנת תשט"ו - שבע מאות וחמשים שנה בדיוק), ואמר שם: "אני הייתי מיינץ לכל המורים שבאים לשאול, לפני שאתם מענישים ילד, או תומכים בילד, או כל דבר שאתם נותנים לילד, תלמדו קודם כל הלכות תלמוד תורה להרמב"ם!"

חותם אמת

ב. השבוע בא אחד הנכדים שיהיה בריא, הביא לי דף כחול שכתוב בו: "הבן שלכם מצטיין נפלא, מצטיין השבוע". על הדף הזה - שיום אחד ישאר ויום אחד ילך לפח - חתמו עליו עשרה גאונים! כל כך הרבה רבנים חתמו. אמרתי לו: כמה מורים יש לך? אמר לי: יש לי מורה אחד, אבל המורה חתם, המנהל חתם, המפקח חתם. והלכתי לכל המורים, וכל אחד חתם לי. אילו זה היה משהו מיוחד, למשל על שנה שלמה, אולי. וגם זה, מי שאינו מכיר בעניין למה אתה חותם? על מה אתה חותם? בדקת אותו? סתם בשביל שיתפאר "יש לי חתימה של רבי פלוני ושל רבי פלוני ושל רבי פלוני ושל רבי...". אני יודע מי, כולם חתומים "גאוני עולם". תכבדו את החתימה שלכם! תאמרו לו: אני לא חותם. ישאל: למה אתה לא חותם? תאמר לו: אתה בסדר גמור, אבל אני לא מכיר אותך. שילמדו להעריך, ילמדו להוקיר, ילמדו שמלה שלך מלה, מחר תתן לו חתימה, הוא יידע: זו חתימה שוה מליונים, זו חתימה מדויקת, חתימה של אמת! תהיו ישרים. תלמדו את זה.

כמה שמשי איכא בעלמא!?

ג. אל תחניפו יותר מדאי לתלמיד. יש אומרים: "שמחתי ונהניתי, ואתה מתעלה". אחר כך שבוע הבא עוד הפעם: "שמחתי ונהניתי ואתה מתעלה". התלמיד כל הזמן מתעלה ומתעלה... פעם היה לנו פה משיג תלמיד חכם אשכנזי שיהיה בריא, כל תלמיד שנעדר יום אחד, למחרת אומר לו: "אתמול הרגשנו השמש חסרה". השמש של הכתה חסרה, אתה היית חסר! והוא מתפלא: אני

1. דרשה זו נמסרה ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל ביום שני א' באייר התשע"ב בכנס מחנכים שעל ידי ישיבתו הקדושה תכנן. תודתנו נתונה להם על הסרט דרשה זו ושמירתה ושכמ"ה המערכת.

2. היינו כיתה קטנה, והוא נתן שיעור על הסיפור של ילתא ששברה ארבע מאות חביות (בברכות דף נ"א ע"ב). ואני הקשבתי כל מלה ולא הבנתי. הייתי בגיל תשע-עשר. רק מה שאני זוכר, שילתא רוב נחמן נחלקו במחלוקת רש"י ורבנו תם. מה המחלוקת? אני לא יודע, אולי משהו יכול למצוא לי את זה. [עייני בעלון בית נאמן מס' 362 אותיות ז'-א שהביאו למרן זצ"ל את הפירוש הנ"ל וביארו בהרחבה. ע"ש]. אחר כך הוא הלך לאבא ואמר לו: אני רוצה לקחת את הבן שלך לארץ ישראל. אמר לו: למה? אמר לו: יש לו כשרונות טובים מאד. לא דברתי מלה, אבל כשילד מקשיב זה נקרא כשרון. גם להקשיב זה כשרון, היום לוקחים 'ריטליין' כי הילדים לא מקשיבים.

שמשי?! אתה שמש. טוב, עוד אחד נחסר, עוד פעם אומר לו: "השמש חסרה". ועוד אחד, עוד פעם השמש חסרה. "בין השמשות" ... כולם שמשות... שמש יש רק אחת, אין מאה שמשות. אל תגזים! כשתגזים, אין ערך לדברים שלך. החפץ חיים כתב ספר על לשון הרע, והוא ספר נפלא. הביא בו כל המאמרים על מי שמדבר לשון הרע. שבעה עשר לאוין וארבעה עשר עשין ואורוין וכו' וכו'. שאלו אותו: הרב, נעלם ממנו הרמב"ם? הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"ג ה"ו) אומר שבעלי לשון הרע אין להם חלק לעולם הבא. למה לא הבאת את זה? אמר להם: זו פצצה גדולה מאד! אמרו לו: יותר גדולה מכל הדברים שהבאת? אמר להם: אצל הרמב"ם אין הגזמה, הוא מדויק. מתמטי. שלוש כפול שלש - תשע. ולא תשע נקודה אפס אפס אחד... תשע! (תשע זה אמת במספר קטן...). כשאני כותב פצצה כזאת, אנשים ישתגעו. במדרש יש לפעמים גוזמאות, ככה דרך רבותינו במדרש³. אומרים דברים בתקיפות - "העושה ככה חייב מיתה". והרמב"ם אומר "כאילו". הוא יודע איך למתן את הדברים. [עייני במבוא לארים נסי גיטין עמ' 8].

צום גם לכפרת עוונות צריך זהירות

ד. בגמרא כתוב (מו"ק דף כ"ה ע"א) שלרב הונא פעם נהפכו התפלין, וצם על זה ארבעים יום. יותר מאוחר שאלו על זה את אחד הגאונים - רב צמח גאון - אמר: מספיק יום אחד, רב הונא חסידות יתירה הוא שעשה (שור"ת הגאונים חמדה גנוזה סי' נ"ט). הרמב"ם לא רוצה תעניות, כי התעניות הורסות בן אדם.

3. אני זוכר שאבא ע"ה גם כן היה מדבר בהפלגה. פעם היה לנו ספר "שמח לבב" של הרב ישועה שמעון חיים עובדיה (שור"ת 'שמח לבב' או 'שמח לבב'). דפוס ג'רבא (דפוס יפה מאד, בשנת תשי"ב עדיין הדפוס בג'רבא באותיות יפות), ושם הוא מדבר על גדולים שכל חייהם היו מלאים תוכן, ומזכיר שניים - הרמב"ם והגר"א. הרמב"ם מילדות סבא מספר עליו כל מיני סיפורים, היינו קוראים עליו שהוא היה רופא, והיה חכם, והיה והיה והיה, כל הדברים הטובים שבעולם אתה יכול לתלות בהרמב"ם... והגר"א עוד לא שמעתי עליו, זה היה בגיל שבע-שמונה. אני זוכר בליל שבת אמרתי לאבא: מי זה הגר"א? מה ראשי תיבות הגר"א? (על הרמב"ם הוא כתב שחי שבעים שנה פחות שמונים ושלושה ימים, ויש אומרים שחי ששים ושבע שנה, הורידו לו שלש שנים. מה לעשות?... יש אומרים שהוא נולד בתתצ"ה ויש אומרים שהוא נולד בתתצ"ח. עייני בסוף ספר מגדולי ישראל ח"א במכתבי תורה מכתב ב'). מי זה? אמר לי: אתה יודע מי זה הגר"א? הוא למד את התלמוד מליון פעם! מליון פעם? נכנס לי הגר"א בלב, הגר"א זה אדם שחזר על התלמוד מליון פעם... אחרי שנים עשיתי חשבון שלא יכול לחזור מליון פעם. למה? כי הגר"א חי שבעים ושמונה שנים, נניח מגיל שמונה התחיל ללמוד (אולי פחות או יותר), בשבעים שנה בעל אור החיים ע"ה (בפרשת ויחי, בראשית מ"ז כ"ח) ספר כמה ימים יש בהם - עשרים וחמשה אלף ימים. ככה הוא אומר "מי שנותרו בהם שבעים שנה, שהם בקירוב חמשה ועשרים אלף יום". ובמליון יש עשרים וחמש כפול ארבעים, זאת אומרת שהגר"א כל יום למד את הש"ס ארבעים פעם! מה זה ארבעים פעם? ביום יש עשרים וארבע שעות, בכל שעה למד את התלמוד פעם וחצי! תכן הדבר הזה? וזה אם נניח שלא אכל ולא שתה ולא ישן ולא התפלל ולא זז ולא הלך ולא נסע... אלא זגוזמא. אפשר שלמד אלף פעם אואלפים פעם. אבל מליון פעם? ככה דרך חכמים לדבר.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	18:49	20:04
ת"א:	19:06	20:07
חיפה:	18:57	20:08
ב"ש:	19:05	20:05

לחסייות, להפצה, להנצחות ולקבלת העלון לפנות לפקס 077-3179532 <<<

לא אוכל אורז, ולא אוכל קטניות, ולא אוכל שריוה ולא לוקח חסה¹³... אבל יש דברים שקולא קטנה תגורר ותגורר ותגורר. שעון אלקטרוני בשבת, יגרור אלף קולות אחריו. [עיין במבוא למשנה ברורה איש מצליח ח"ג, ונדפס גם בשו"ת בית נאמן ח"ב חאו"ח סי' ח"]. **לשים דבר על הפלאטה ישירות יגרור כמה וכמה קולות.** תגיה בהפסק קדירה, והאוכל יהיה חם מאד וטעים מאד. אנחנו מחממים לחם בשבת בבוקר על גבי קדירה כמו שכתב מרן¹⁴ (סי' ש"ח ס"ח). אתם חושבים כיון שאני לא מחמם על הפלאטה הלחם לא טעים? להיפך, אם אני שם על הפלאטה, הלחם נהיה שרוף... "שרופה באש כסוחה" (תהלים פ', י"ז). אני שם אותו על הקדירה, מה יש בזה? [וע"ע בזה באורך בשו"ת בית נאמן ח"ד חאו"ח ס"ח ס"ג]. כל קולא לשקול אותה במשקל, בשכל, ביושר. **תחבב את התורה על התלמידים, שאחרי עשרים שנה שיצאו מהישיבה או מהתלמוד תורה יזכרו באהבה את הימים שלמדו בהם. זו התכלית. וכשאנחנו מזכירים ומשתדלים (אפשר לומר "מזכירים" - מזכירים את הרבים) יש לנו זכות גדולה מאד, ו"מצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד" (דניאל י"ב, ג) - אלו מלמדי תינוקות (ב"ב דף ח' ע"ב), תזכו למצוות.**

רבי מאיר מלמד זכות על ישראל

יב. רבי מאיר בעל הנס ורבי שמעון בר יוחאי אלו שני תנאים שהיו בתקופה קשה מאד לישראל, הם היו התלמידים האחרונים של רבי עקיבא. רבי עקיבא סבל נורא ואיום, מי שיקרא את התולדות שלו יראה, עד ארבעים שנה היה עם הארץ, אחר כך לקח את בתו של כלבא שבוע בניגוד לרצון אביה, אביה הדיר אותה וישנו על תבן, נולד להם תינוק ושמו אותו על מצע של תבן¹⁵. אחר כך הלך רבי עקיבא ללמוד תורה, ואחר כך התלמידים שלו בעוונות הלכו (במלחמת בר כוכבא או אסקרא, לא ידוע בדיוק), אחר כך העמיד חמשה תלמידים. וזו הייתה תקופה הכי קשה, תקופה שנאמר עליה "מה לך יוצא להישרף? על שמלתי את בני. מה לך יוצא להיצלב? בגלל שלקחתי לולב. מה לך יוצא להיתלות? בגלל שלמדתי תורה" (ויקרא רבה פרשה ל"ב א' א'). ככה זה¹⁷. **והנה שני אלו הפיחו רוח של גבורה בעם ישראל.** על רבי מאיר אין לנו הרבה [סיפורים בגמרא], יש כמה נסים בגמרא. אבל מה המיוחד ברבי מאיר בעל הנס? **כותב בעל אמת ליעקב - רבי יעקב ניניו** (היה מקובל גדול בטבריה לפני מאתיים שנה בערך, רבי יעקב שאלתיאל ניניו, יש לו ספר אמת ליעקב) **שלרבי מאיר יש דבר אחד מיוחד שתמיד הוא מלמד זכות על ישראל.** (אמת ליעקב מערכת הר"י ש).

"חביבים ישראל שנקראו בנים למקום"

יג. יש מחלוקת בקידושין (דף ל"ו ע"א) האם דוקא כשישראל עושים רצונו של מקום נקראים בנים וכאשר לא עושים רצונו של מקום נקראים עבדים ולא בנים, או שתמיד נקראים בנים? דעת רבי יהודה שדוקא כשעושים רצונו של מקום נקראים בנים. ורבי מאיר אומר, בין כך ובין כך נקראים בנים. שנאמר "בנים משחיתים" (ישעיה א', ד'). שנאמר "בנים לא אמונ בם" (דברים ל"ב, כ'). בנים תמיד נקראים בנים. **בדרך כלל רבי מאיר ורבי יהודה הלכה כמו רבי יהודה, אבל הפעם הלכה כמו רבי מאיר. מי אמר לנו? הרשב"א** כותב את זה בתשובה בשתי מקומות. בסימן צד"ק ובסימן רמ"ב¹⁸. ולמה הלכה כמו רבי מאיר? "מסתברא כוותיה, כי הפסוקים מסייעים לו". **מתי ראינו שראשונים מכריעים בין תנאים**

13. אתם יודעים אנחנו הספרדים מה עשה לנו הקב"ה? "כי בן חשק ואפלטוה" (תהלים צ"א י"ד). חש"ק ראשי תיבות חסה שריוה קטניות - התיר לנו הכל... לא לאכול את הקריין הזה ששורף את האף ושורף את הבן אדם... הקריין הזה זה לא אף אחד מחמשה מיני מרור (המוזכרים בפסחים דף ט"ל ע"א), לא חזרת, לא עולשין, לא חרחבינא, לא תמכא ולא מרור. כלום. חשק בנו, **חס** רחמנא עלן" (פסחים שם).

14. והלחם יבש כולו, לא חצי חצי ולא רוב, כי זה ספק גדול מאד. אומר **רבי משה לוי** (מנוחת אהבה ח"ב פרק י' הערה 148) שבדפוס הראשון של הבית יוסף (סי' רנ"ג) לא כתוב רוב. (וע"ע בשו"ת בית נאמן ח"ד חאו"ח סי' ס"א).

15. שיעור זה במעלת התנאים רבי מאיר בעל הנס ורבי שמעון בר יוחאי זיע"א נמסר ע"י מרן **רבנו הגדול זצ"ל** במוצאי שבת ברה"י באייר התשע"ד בסוף השיעור השבועי בעין יעקב. ואמנם כבר עברנו את תאריך הילולת הקדושים הנ"ל, אבל מ"מ עדיין נמצאים אנו סמוך ונראה לזה, וד"ת חיים וקיימים לעולם. **המערכת.**

16. אמרו **שהרב עובדיה** (שיהיה בריא בגן עדן...) כשנולדה לו הבת הראשונה, לא היה לו איפה לשים אותה, אז הוא לקח איזה קרטון של בנות, הביא הביתה, ושם עליו איזה מצע בשביל לרפד את המקום והשכיב את הילדה שמה! ככה זה "כל המקיים את התורה מעוני, סופו לקיימה מעושר" (אבות פרק ד' משנה י"א).

17. דבר כזה היה ברוסיה לפני ששים-שבעים שנה, היה נורא ואיום. תופסים בן אדם שעשה מילה, לוקחים אותו לסיביר עד שימות שמה, ואפילו לא נותנים שום הודעה למשפחה שלו! אבא של רבי ניסן [פניסון, ראש מוסדות חב"ד בתונס] לא יודעים מתי נפט, היה בסיביר וזהו, ככה זה. **הגזירות של פעם חוזרים בדור המודרני של המאה העשרים.**

18. בשו"ת ח"א של הרשב"א יש למעלה מאלף תשובות, סימן קצ"ז זה **צדק** שלא נשכח את זה, וסימן רמ"ב.

מאמר שהוא הידרדר בגלל הרב שלו בשיבה. איך היה? הוא למד פעם באיזו ישיבה חורף וקיץ, אבל לא היה שקדן כל כך. ביום שמחת תורה מה עשה? לקח ספר תורה ורקד ורקד עד כלות כוחותיו. קרא לו המשגיח או ראש הישיבה (אני לא זוכר בדיוק, בין כה אי לא מכיר שמותיהם, מה זה משנה? משגיח או ראש הישיבה, כולם אותו דבר...), אמר לו: בוא הנה, לפי הלימוד שלך בקיץ האחרון הגזמת בריקודים האלה... הגזמת, מה אתה צבוע? המלה הזו פגעה בו, עזב את התורה! לא ככה אומרים, אלא: "קדדת כל כך יפה, בחורף הבא תלמד טוב". **תחבב אותו, אל תזרוק אותו. בפרט בדור שלנו אסור לזרוק תלמידים.** ואמר שאחרי ששים שנה הוא פגש את הרב עובדיה ואמר "יש לי זכות שאני חי בדור הזה!". והוא התחיל לחזור, ואולי חזר בתשובה לגמרי, אני לא יודע. אבל כתב ספר לחילוניים ואמר להם: תדעו מה שהתורה אומרת. **ככה אפשר להחזיר אנשים, באהבה ובחבה.** היו אנשים חריפים מאד, כשהיו יורדים על בן אדם, חותכים אותו לגזרים¹⁰...

על הרב לכתוב קושיות וחידושי התלמידים בספרו על שמם

י. לכן אדרבא **צריכים אנחנו לעודד, וצריכים אנחנו לרומם.** פעם היתה שיטה, אם תלמיד מקשה קושיא, כותבים "תלמיד אחד הקשה". למה "תלמיד אחד הקשה" [מדוע לא כותבים את שמו]? כי אולי מחר התלמיד יתקלקל, ואז השם שלו ישרא לדורות. לכן כותבים "תלמיד אחד". **אבל הפוך! צריך לעשות להיפך, תכתוב "התלמיד היקר פלוני", אם הוא אמר דבר יפה - "היקר". ואם הוא אמר דבר אומי - תוסיף: "ודברי פי חכם חן"**. צריך לכתוב. מי יודע, אולי מחר הבן אדם הזה שימצא את שמו, עומד קצת לסטות, יראה את השם שלו בספר וישמח "אני כתוב בספר". אדרבא, תקרב כל אחד ואחד. **השיטה של הריחוק ו"אני ואפסי עוד"** (ישעיה מ"ח ז') זו טעות גמורה. **צריך לקרב ולקרב. רבי חיים חדאד** הרב הראשי בלוד היה מטלפן לפעמים (הוא תלמיד חכם, עכשיו בגיל מבוגר, אולי שבעים), והיה אומר לי: אני מופיע בספר של מורי ורבי **רבי משה כהן דריהם**¹² בפסחים דף כ"ח ע"ב "הקשה התלמיד חיים חדאד". אמר לי: אני הייתי בן ארבע עשרה והקשיתי קושיא, והרב כתב בשמי. עוד פעם אחרי זמן מה חזר לי: "אני מופיע בספר ידי משה ח"ב פסחים דף כ"ח ע"ב", הקשה התלמיד חיים חדאד". **כמה אדם צריך לקרב! יש לנו כל כך שונאים, כל כך אנשים שמלעיגים על כל דבר של תורה. אנחנו צריכים להתאחד, להתאגד, ולקרב ולקרב ולקרב ולקרב.**

תחבב את התורה על התלמידים

יא. אתה תהיה קודם כל דוגמא, כל מורה יידע את הדבר הזה. אם אתה עושה איזו טעות קטנה, או אם אתה עושה קולא קטנה שאינה נכונה [היא יכולה לגרור אחריה בעיות]. יש קולא שמותר לאכול אורז בפסח, זה מותר בהחלט, רק בזהירות. תשמור עליהם במקום כשר. לא תאמר "אני חסידא קדישא, אני

לא טובה, אבל הרב לקח אותו. כנראה הוא העיתונאי היחיד שידע קצת, אלפים קוראים מעריב בעוונות, אולי רבבות, והנה הרב עונה להם.

10. בא אחד כתב ספר והלך לחכם אחד שהיה חכם מאד, חכם גדול וחרף מאד. אמר לו: מה זה הספר הזה? אמר לו: הרב יתן לי הסכמה. אמר לו הרב: מה זה? אמר לו: הרב אתה לא רואה מה שכותבים לי "הרה"ג החו"ב". אמר לו: מה "חו"ב"? אמר לו: "חריף ובק". אמר לו: לא, "החו"ב" פירושו "החיה וכל בהמה" (תהלים קמ"ח י'). יצא בפחי נפש, ופניו שפלות ונפלות. **אדם כזה גדול וישבע שלא יעשה עוד ספר.** גיע הביתה יגיד לו: מה קרה לך אבא? יאמר: הלכתי אצל רב יצא, והוא קרא לי "החיה וכל בהמה", הם יאמרו: אם ככה אנחנו לא נלמד. ככה זה. **הרב עובדיה (שיחיה) באים אליו אנשים, כותבים ספר באגדה, או ספר דרשות, או ספר שמלוקט מספרים, הרב מעודד אותם ונותן להם הסכמה.** "טעמו ונימוקו עמו, שמן תורק שמו, מתוק מדבש, ריחו נודף כאפרסמון, פעמון זהב ורמון", איזה יופי, עוד מעט יביא לי תפוזים ובנגות... והוא יאמר: אהה, ככה התורה נותנת. הבן שלי ילמד תורה! והבן שלו עשה ששים ושבעה ספרים! אתם יודעים מי זה הבן? רבי אהרן זכאי. **בזכות מה רבי אהרן זכאי נעשה תלמיד חכם? כי אבא שלו - רבי שמואל זכאי - כתב ספר אחד או שניים וקיבל עליהם הסכמה נלהבת.** מה אכפת לך שהספר לא ברמה שלך? אבל הוא ברמה של המחבר, בספר הזה אלפים קוראים בו, יקראו בו אנשים פשוטים. למה אתה מוריד לו את הערך? תעודד אותו. כמה יש מעודדים לתורה? כמה? מי שידע בתקופת ההשכלה מה היו כותבים על חידושי גמרא, אני ראיית את זה. [בחוף לארץ לא היו מבחינים כלום, כל ספר שכתוב באותיות מרובעות מכניסים אותו... לא היו מכירים]. יש ספר שאומר: "חידושי גפ"ת? מה זה חידושי גפ"ת? חידושי זפת! ככה משחקים. מסכן המחבר, משקיע את הפרוטות שלו להוציא את הספר, ובמקום לעודד אותו, ככה תכתוב עליו! ככה כותבים! אבל ככה זה.

11. במוצאי שבת למדנו "עין יעקב", והייתה שם קושיא שר' משר' למה כתוב 'משר' [כנראה כוונת מו"ר לכתובות דף י"ז ע"א], ואמר משהו טעם יפה, כתבתי אותו בשמו והוספתי "ודברי פי חכם חן".

12. יש לו ספר על מסכת פסחים "ידי משה" שני חלקים, חלק א' על פרק ראשון, מאתיים דף על פרק ראשון של פסחים! "עמוק עמוק מי ימצאנו" (קהלת ז', כ"ד). פעם **רבי חיים מאדאר** ע"ה היה לרפואת אשתו ז"ל בצרפת, ושאלו אותו שם: אתה מכיר את החכם הזה? אמר: כן, אני מכיר אותו. אמרו לו: הוא חי בעולם הזה? אמר להם: כן, בעולם הזה חי, אלא מה?... אמרו לו: **יש חכם כזה חי בדורות ודורך על האדמה? עיין ובקיאות וסגנון.** וחלק ב' נשאר בכתב יד שנים, ונדפס לפני כמה שנים.

אד"ע מן התורה מניין?

טז. ואני מצאתי רמז בתורה, אליעזר עבד אברהם כשרצה לחפש כלה ליצחק אמר: "ה' אלקי אדוני אברהם אם יש נא מצליח דרכי אשר אנכי הולך עליה, הנה אנכי ניצב על עין המים, והיה העלמה היוצאת לשאוב ואמרתי אליה השקיני נא מעט מים מכדך, ואמרה אלי גם אתה שתה וגם לגמליך אשאב, היא האשה אשר הוכיח ה'" (בראשית כ"ד, מ"ב-מ"ד). ושם כתוב: "ובה אדע כי עשית חסד עם אדוני" (שם פסוק י"ד). **אדע** ראשי תיבות אלה-א דמאיר ענני - "ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת" (שם פסוק ט"ו), אמרת "אלה-א דמאיר ענני" זהו, היא הגיעה, הסגולה נתיימה.

נסים בזכות רשב"י ורבי מאיר בעל הנס

יז. ועל רבי שמעון בר יוחאי גם כן הגמרא מספרת כמה נסים עשה, הוא מלומד בנסים. יש משפט אחד שאמר (סוכה דף מ"ה ע"ב) אם יש שלושים וששה צדיקים בעולם אני אחד מהם, ואם יש, ואם יש, ואם יש שנים - אני ובני הם. "ואם יש אחד אני הוא שנאמר (משלי י, כ"ה) וצדיק יסוד עולם" (בראשית רבה פרשה ל"ה). הוא היה בטוח שהוא אדם מיוחד, אדם גדול. ויש סיפורים רבים מאד על אמהות שלא היה להם ילדים, התייאשו מילדים, והרופא אומר: אי אפשר, אם יצמחו לי שערות על כף ידי (לא על גב ידי, על הגב נחמא... אלא על כף היד) אז יהיה לכם ילדים, ופתאום הולכים לרבי שמעון ונודרים שאם יוולד לנו ילד, אנחנו קוראים לילד שמעון (פעם היה סיפור כזה, והביאו אותו עם שמות), ובתוך שנה נולד בן, ויש כאלה תוך שנתיים. והרופאים משתגעים, אומרים "לא יכול להיות". יש להם ילד, והולכים עוד פעם, הם רוצים עוד בת שתהיה מצות "פריה ורביה", בסדר, אחרי כמה שנים הרופאים משתגעים. אומרים "התיק שלכם מראה שאין שום אפשרות ללדת!". **אז נסים נעשים בזכות רבי שמעון ובזכות רבי מאיר.** כתוב בגמרא (ברכות דף ט' ע"א) "כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק". ולא דוקא בילדים, גם בפרנסה. **אדם דחוק, את הכוללים סוגרים, אנשים חיים בצער ובדוחק, יש כתובת. שאדם ילך למירון, ולא דוקא בתאריך.** יש אז לחץ ודוחק, ואולי גם חילולי שבת, מי יודע מה יהיה? [הערת המערכת. באותה שנה שדיבר מרן זצ"ל חל ל"ג לעומר במרחק מסויים. להתפלל ועשה נדר. מה יעשה נדר? אפשר ללמוד בזוהר במאמרים של רבי שמעון. יש את הספר "הילולא דרבי שמעון" שעשה אותו רבי יוסף חיים. לא כולו זוהר, יש בו כל המקורות מהגמרא והמדרש, מהמשנה וגם מהזוהר [על רבי שמעון]. **אדם יעשה נדר שיקרא כל הספר הזה ביום ל"ג לעומר, ובעזרת ה' יראה ישועות והרבה נסים ונפלאות.** גם [ספר] הילולא דרבי מאיר וגם [ספר] הילולא דרבי שמעון (טוב לנדור לקרוא אותם).

"דרבי", אומרים: הגמרא יכולה להרשות לעצמה [לומר בלי רבי. אבל לפי הפירוש של מהרש"א שהכוונה ה' שמאיר לעולם אין לחלק].

עם סגירת הגליון הגיעה ההודעה מחלה
ונועה על הסתלקותו לשמי רום של מו"ר
ועט"ר עמוד התורה וסמל הענוה שייף עייל
ושייף נפיק הגאון הגדול בקי בכל חדרי תורה
רבי רחמים אליהו בן כמסאנה מאזוז
צוק"ל. וכל בית ישראל יבכו את השריפה
אשר שרף ה'. ומן השמים ננוחם.

מכח פשט הפסוקים? הרשב"א עשה כך! ויש רמז לדברי הרשב"א, בדרך כלל כשהגמרא מביאה דעות רבי מאיר ורבי יהודה, היא מביאה את דעת רבי מאיר ואחר כך את דעת רבי יהודה. פה עשתה הפוך, בהתחלה הביאה את רבי יהודה ואחר כך "רבי מאיר אומר", כלומר רבי מאיר הוא הצודק, הלכה כתנא בתרא¹⁹. [וע"ע בארים נסי קידושין שם].

"אלה-א דמאיר ענני"

יז. ויש עוד סיפור שהגמרא (במסכת ע"ז דף י"ח ע"א) מספרת שרבי מאיר הציל את אחות אשתו. היא היתה שבויה במקום לא טוב, ואמר: קודם כל אני אנסה אותה אם היא שומרת או לא שומרת. אמר לה שהוא רוצה לקחת אותה לאשה. אמרה לו: לא, אני לא מרגישה טוב וכו'. אמר: אני מחכה. אמרה לו: בשביל מה אתה מחכה? יש הרבה יותר יפות ממני. הבין שככה היא עונה לכולם. אז הלך לשומר ואמר לו: תשחרר לי אותה, היא קרובה שלי. אמר לו: אבל אחר כך יש מפקד, "הכל במפקד במספר". אמר לו: הנה, קח הרבה כסף. אמר לו: כשיגמר הכסף מה אני אעשה? יש מפקד קטן, ומפקד גדול, ומפקד מלמעלה, ומפקד עליו. אמר לו: כשיגמר הכסף מה יעשו לך? אמר לו: יתלו אותו. אמר לו: תגיד **"אלה-א דמאיר ענני"** וזהו. אמר לו: מה זה? אתה מדבר אתי באידיש? מה זה **"אלה-א דמאיר ענני"**? אני לא יודע מה זה. אמר לו: עכשיו תראה. תכתוב לפניך בלטינית - ברומאית - **"אלה-א דמאיר ענני"**. אמר לו: בסדר, אבל מה זה? אמר לו: עכשיו תראה, יש פה כלבים שלא יתנו לנמצאים שם לברוח, בנים או בנות, לא משנה מי. (כמו שהיו עושים הנאצים ימח שם, כל הכלבים מסביב). בא רבי מאיר, לקח אבן וזרק על הכלבים. באו אליו לאכול אותו 'כלבים בולדוגים'... אז אמר **"אלה-א דמאיר ענני"** וחזרו הכלבים אחורה²⁰. ראה את זה, אמר: טוב, הנה אני נותן לך את הבת. אחר כך באו האחרים עליו, נתן להם שוחד פעם פעמיים שלוש. עד שנגמר הכסף, אמרו לו: איפה זאת? אמר להם: לא יודע איפה היא, ברח. אמרו לו: ברח? נפשך תחת נפשה! רצו לתלות אותו. אמר **"אלה-א דמאיר ענני"** וניצול. איך ניצול? הגמרא לא אומרת. אבל נדמה לי שככה היה להם חוק ברומי, היו תולים בן אדם על חבל התליה, אם החבל נקרע, סימן שמשמים רוצים שהבן אדם הזה יחיה. אז אמרו: גמרונו, חף מפשע.

"אלה-א דמאיר [לעולם] ענני"

טז. אמרו לו: מה זה? מה עשית? מה אמרת? אמר להם: יש לי סגולה ששמעתי מיהודי. אמרו: אה, יהודי הוא שלקח אותה! תן לנו קלסתרן שלו. עשו קלסתרן שלו, ותלו אותו על שער העיר - "מי שיראה את הדמות הזאת, שיידע שהוא מחוייב למלכות, שיביא אותו מיד למלך". רבי מאיר לא ידע, יום אחד עבר דרך שער העיר, אמרו האנשים: אה, זה בדיוק הוא, בוא אתנו. אז נעשה לו נס, הוא נכנס למסעדה של גוים, כולה טריפות ונבילות ובשר חזיר וכו' וכו', "דבר אחד וביד חזקה שתיים" (הגדה של פסח)... הכניס את האצבע שלו "איזה מתוק"... אבל הוא הכניס אצבע אחת וטעם באצבע השניה. אמרו: זה ודאי לא רבי מאיר, לא יכול להיות שזה רבי מאיר. אז רבי מאיר ניצול. **ומאז ועד היום אומרים שמי שאומר "אלה-א דמאיר ענני" נעשים לו נסים ונפלאות.** אבל איך יתכן שרבי מאיר אומר על עצמו **"אלה-א דמאיר"**? הרי כתוב (הובא ברש"י בראשית ל"א, מ"ב) שהקב"ה לא מייחד שמו על הצדיקים בחייהם רק אחרי פטירתם, לכן כתוב **"אלקי אברהם ופחד יצחק היה לו"** (שם) כי יצחק היה בחיים. אז מהרש"א אומר (בע"ש) לא הכוונה **"אלה-א דמאיר"** - של רבי מאיר, אלא **"אלה-א דמאיר"** - לעולם, הקב"ה מאיר לעולם. כשתאמר **"אלה-א דמאיר"** תכוון את הכוונה של רבי מאיר, רבי מאיר התכוון **"אלה-א דמאיר לעולם ענני"**²¹.

19. [שאלה מהקהל: מאי נפקא מינה אם הלכה כמו רבי מאיר או רבי יהודה? ואמר לו מרן זצ"ל:] נפקא מינה שאתה יכול ללמד זכות על ישראל, אפילו שהם ככה וככה הם נקראים בנים. אבל אתה יכול לומר שאם אין נפקא מינה בהלכה, ההלכה לא כמו הכללים. יש שאלה בגמרא בבא בתרא (דף י' ע"א) שאל טורנוסרופוס את רבי עקיבא: איך אתם נותנים צדקה לעניים, הקב"ה עשה אותם עני ואתה נותן לו צדקה?! משל למלך שכעס על עבדו ושם אותו בכלא, בא מישורו נותן לו אוכל, לא יכעס עליו?! אמר לו: אתה חושב זה עבד?! לא, אנחנו בנים. יפה מאד. וכי לדעת רבי יהודה לא נותנים צדקה?! אלא לדעת רבי מאיר כשאתה נותן צדקה יש לך יותר כח, תן לכל אחד ואחד, אל תאמר: אחד כן ואחד לא.

20. היה מעשה בדורנו, רבי ישראל כהן שיהיה בריא (עורך אור תורה) אמר שפעם אחת הוא הלך עם אשתו (חזרו מאיזה אירוע), והיו במקום שם הרבה כלבים, פחדה פחד וכו', אמר לה: את תהיי בצד, ואני אתקדם לפני הכלבים. סיפר שהכלבים באו, ואמר **"לישועתך קויתיה"** (בראשית מ"ט, י"ח) בקול רם. אמר ככה פעם ופעמיים, הם פחדו, מי יודע מה זה? תגבורת... הלכו. והוא כתב את זה, זה סיפור אמת.

21. הנוסח הנכון בסליחות הוא **"אלה-א דמאיר ענני"**, לא אומרים **"דרבי מאיר"**. יש אומרים **"דרבי מאיר"**, אבל הרב עובדיה כתב (חזון עובדיה ימים נוראים עמ' י"ז) לא לומר **"דרבי מאיר"**. **ורבי מאיר אבוחצירא** גם כן אמר לא לומר **"דרבי מאיר"**, רק **"אלה-א דמאיר"**. יש מוסיפים

ההגרלה
בעז"ה בערב
חג השבועות

14

בחורים אחרונים!

**אחרתו האישית של ארן אור העולם כי"ע"א
יכולה להיות שלך!**

על כל החזקה של בחור - כרטיס הגרלה אחד

החזקת 4 בחורים

1,920 ש"ח לחודש
למשך שנה

מזוזת הקודש
+ מעמד הדלקת נרות
+ טלית מהכהנים הקדושים
+ סיום מסכת ע"י הבחורים
+ 4 כרטיס הגרלה על
הגמרא הקדושה

החזקת שני בחורים

960 ש"ח לחודש
למשך שנה

מזוזת הקודש
+ מעמד הדלקת נרות
+ סיום מסכת ע"י הבחורים
+ 2 כרטיס הגרלה
על הגמרא הקדושה

החזקת בחור

480 ש"ח לחודש
למשך שנה

מזוזת הקודש
+ סיום מסכת ע"י הבחור
+ כרטיס להגרלה על הגמרא
הקדושה

מנהל המוסדות
הרב משה מעמן
0504108108

או בעמדות
סדרים פלס
'חכמת רחמים'

חייגו כעת *9105
להחזקת בחור:

חמרת ההלואה ברבית

(מתוך הספר שמחת התורה)

אל תקח מאתו נֶשֶׁךְ וְתִרְבִּית וְחַי אַחִיר עִמָּךְ. את כסףך לא תתן לו בְּנֶשֶׁךְ וּבִמְרִית לֹא תִתֵּן אִכְלָךְ (ויקרא כ"ה, ל"ו-ל"ז).

מתמוטט ואינו עולה!

התורה מצוה על האדם, שכאשר נותן לחבירו הלואה עליו לתנה ללא רבית. אם הלוח לחבירו מאה אלף ש"ח, יקבל בחזרה מאה אלף ש"ח בלבד. בלי שום רבית. התורה קוראת לרבית גם נֶשֶׁךְ, כיון שהרבית נושכת את האדם. חז"ל החמירו מאד בענינו של המלוה ברבית. מובא בגמרא (בבא מציעא דף ע"א ע"א), שהמלוה ברבית נכסיו מתמוטטים ואינם עולים, וכאלו כופר בציאת מצרים ובאליקי ישראל.

לפני הרבה שנים היה יהודי מאזור המרכז שהיה מלוה ברבית. אמנם היה לו 'התר עסקה', אך לא כל הלואה מתר להלוות על ידי התר עסקה. ערבי אחד לוח ממנו הרבה, כל פעם לוח ומחזיר בתוספת רבית. יום אחד נגש הערבי לאותו יהודי ובקש הלואה של סכום כסף גדול, היהודי שהפך את הערבי שהוא ישר, שכל פעם לוח ומחזיר, הסכים להלוות לו את מלוא הסכום. חדש בא חדש הולך, אך הערבי לא נראה באפק. היהודי החל לחשש, אולי קרה לו משהו. אולי הוא בכלל לא רוצה להחזיר. בדק בדיקה מעמיקה בשכונתו, ואכן הגרוע מכל התרחש. הערבי טס יחד עם כל הכסף לסעודיה! ביום אחד הפסיד היהודי את כל כספו. זה מה שאמרו חז"ל: "נכסיו מתמוטטים". הוא הלוח ליהודים? ברבית ועבר על אסור תורה, ונענש על ידי הערבי אף על פי שמתר להלוות לו ברבית.

קבורת עולמים

עוד הוסיפו חז"ל (פרקי דרבי אליעזר סוף פרק ל"ג), שהמלוה ברבית אינו קם בתחיית המתים! כאשר החקה יחזקאל את העצמות בבקעת דורא (יחזקאל פרק ל"ז), קמו כלם חוץ מאחד. מדוע? משום שהיה מלוה ברבית. שמעתי פעם שהסבירו את טעם הדבר, משום שאדם המלוה ברבית, גם כשעולה לישון על יצועו, כספו אינו ישר. משמיד לצבר רוחים. לכן אומר לו הקדוש ברוך הוא, כשהיית צריך לישון לא ישנת, כשתצטרך לקום לא תקום!

בתקופתו של רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל, היה יהודי שלא היה שומר תורה ומצוות, היה רחוק מכל דבר שקשור לחסד ולצדקה ואף מלוה ברבית. כאשר נפטר, באו בני משפחתו לפני אנשי חברא קדישא, ובקשו לקברו בקבר ישראל כשאר אנשי העיר.

אמרו אנשי חברא קדישא לבני משפחתו: "אין בעינינו, רק תדעו שזה עולה כסף, תשלמו מאה אלף רבל ונקבור אותו". "מאה אלף רבל? על מה ולמה? כל יהודי שנקבר כאן משלם רק אלף רבל", נעסו בני המשפחה, ומיד נגשו להתלונן אצל מושל העיר. שמע מושל העיר את המעשה, אף הוא זעם מאד על "העשק" המדבר, ובקש שיקראו לרב של היהודים, רבי יהונתן איבשיץ. נכנס רבי יהונתן לפני המושל, ותוך כדי כניסתו המשיך עליו המושל שאלות. "מה זה? למה אתם עושים כך? היכן כבוד המת?" שמע הרב את דברי המושל ואמר: "אסביר לך הכל. אנחנו היהודים מאמינים שנקום בתחיית המתים, לכן בחרנו אנחנו מוזהרים חלקת קבורה ליהודים, אנחנו רמשי"ר קהל זה לתקופה עד שיקום בתחיית המתים. יכול להיות שנקבר מחוץ קבורה, משום כך התשלום מוגזע, רק אלף רבל. אבל על היהודי הזה שכל חייו הלוח ברבית, רבותינו

נאמנים דבריו

חכמים הזהרו בהשגותיכם!

כתב בעלון השיעור השבועי פרשת אמור תשפ"ו (גיליון מספר 543) וז"ל: צריך ללמוד את תורת החילוק. בזה נמדד אדם גדול, אם הוא יודע לדמות מילתא למילתא נכון או לא וכו'. ראש ישיבת כסא רחמים ע"ה דעתו שמותר לחלוק על ראשונים, והביא ראיה מרש"י בגיטין (ג), שרבותיו פירשו שקידושי כסף מדברנו, ורש"י חלק עליהם, ורואים שרבותיו של רש"י טעו, ומכאן שאפשר לחלוק על ראשונים. אבל זו לא ראייה, רבותיו של רש"י כך סוברים, ורש"י חולק, לרבניהם הראשונים, ושאר הראשונים הסכימו עם רש"י. ע"כ.

ושאר ליה מאריה ולא היו דברים מעולם! וכמה היה נזהר ומזהיר רבנו זצ"ל על כבודם של רבותיו הראשונים, ואפילו בדרך משא ומתן בלימוד סוגיות הש"ס ועיון ההלכה, יש ללמוד לענין הדק היטב להבין עומק כוונתם, ומדוע פירשו כך ולא אחרת, ומי זה אמר וזהי לחלוק עליהם? וגם אל מול גדולי רבותיו האחרונים, היה רבנו מבטל דעתו וסברתו הלכה למעשה לרבניהם הקדושים, ע"פ כללי ההלכה וההוראה. ולמפורסמותו אין צריך ראייה.

ומה גם להזכיר "ראיה" מוזרה מקידושי כסף דרבנו וכו', ולטפול הדברים על שם קדושה רבנו זצ"ל, אלו דברים שאין להם שחר. ומעולם לא כתב או אמר כן רבנו, ובספריו לא נמצא בזה מאומה! ובכלל היכן מצא בספרי רבנו שחלק או הורה נגד רבותיו הראשונים? דוק ולא תשכח. צא וראה במבוא האדיר שכתב רבנו זצ"ל לספרו "אריים נסי" על מסכת גיטין, מעל 120 עמודים, פרקים נכבדים בכבודו של ראשונים ובדרך העיון האמת והענוה לאור רבותיו רש"י והרמב"ם וכל קדושים עמם. והדברים מאירים ושמיחים כנתינתן מסיני.

ולשבר את האוזן אראך קורא יקר לשון קדשו של רבנו זצ"ל בשו"ת בית נאמן ח"א (תא"ח סי' כ"ה עמוד ק"א): "הן אמת לגבי עיון הש"ס ופסיקת ההלכה, עפר ואפר אנתו לגבי רבותיו הראשונים, שעיונם נוקב ויודר עד התהום, ויושר שכלם מבועית, משא"כ בדורות האחרונים דכמה זימני מעיילי פלא בקפא ומחטא ותלוי בלא תניא. אך בעניינים של בירור המציאות, אדרבא קים להן ברבותיו הראשונים ז"ל שאלו ראו את המציאות לאמתה היו מודים על האמת ושומעים בה".

וכאן הביא רבנו דוגמאות שלא הכירו הראשונים את המציאות בארצות הרוחות מגבולם, וכמ"ש הגרא"ח נאה שר"ת לא הכיר תאנים כי לא צמחו בצרפת, והרב תפארת ישראל לא הכיר את הרימון, ומרן בכסף משנה כתב שהטור לא הכיר את קני הסוכר כי לא היו בארצו, והגאון

אומרים שאינו עתיד לקום בתחיית המתים, אם כך הרי שהם רוצים לקנות את החלקה הזאת לעולם! משבש הדברים, מחיר מכירה אינו כמחיר השכרה, לכן אנחנו רוצים מאה אלף רבל. חשבון לא צודק?"...

לנכרי תשיך?

כתוב: "לנכרי תשיך ולאחריך לא תשיך" (ויקרא כ"ג, כ"א). נחלקו הראשונים, אם מצוה להלוות לנכרי ברבית, או רק מתר להלוות ברבית ואין בזה מצוה. לדעת הרמב"ם (פ"ה מהלכות מלוה ולוה ה"א) מצוה להלוות לנכרי ברבית, אבל לדעת שאר הראשונים (עייני טור ובית יוסף יורה דעה סימן קנ"ט) מתר להלוות לנכרי ברבית ללא שום מצוה.

הגאון רבי חיים מאדאר ע"ה, היה רבה הראשי של תוניסיה, והיה חכם גדול בתורה. פעם הקאדי של העיר שאל אותו: "למה אתם לא שותים יין שנגע בו גוי? הרי אם קלב היה נוגע בו הייתם שותים, אנחנו גרועים יותר מכלב? עד כדי כך אתם שונאים אותו?". השיב הרב בחכמה ואמר: "דוקא בגלל שאנחנו מכבדים אתכם אנחנו לא שותים! הרי כתוב אצלכם ב'קוראן' שאסור לשותות יין, לכן אם גוי העז לעבור על הדת שלכם ולגעת ביין, אנחנו לא מוכנים לשותות יין כזה! יין שחללו ובזו בו את דת האסלאם אנחנו לא מוכנים לשותות!"... שמעו הקאדי את תשובת הרב ונגנע.

בגד'א היה תקופה שהיה אסור ליהודים לעבוד בהרבה עבודות, רק מספר עבודות מצומצמות, כמו צורפות, רוכלות או הלואות ברבית לגוים. פעם אמר גוי אחד לרבי חיים מאדאר: "אני לא מבין אתכם, איך אתם מלויים לנו ברבית? אם ליהודים אסור למה לגוים מתר? אנחנו לא בני אדם?". השיב הרב: "אנחנו קבלנו את התורה והתורה משתפת לכל היהודים, לכן כמו שאני לא מלוה ברבית ליהודי אחר, כך הוא לא מלוה לי ברבית. אבל אתם שלא קבלתם את התורה, אילו אבקש מכם הלואה וכי לא תבקשו רבית? ודאי שתתקחו לי רבית! אם כן אף אנחנו מתירים לקחת מכם רבית".

רבית על פי החק?

יש הרבה שמלויים ברבית ומשתמשים בהתר שנקרא "התר עסקה". באור התר עסקה אפשר לראות בספר "מלנה ה" (ח"ב פ"ג), למורי ורבי הגאון הגדול רבי משה לוי זצוק"ל. צריך לדעת את הכללים האלה, התר עסקה זה לא לחש שפטר אסור רבית חלילה, אין דבר כזה. צריך לעשות כמה תנאים שבביל שהעסקה תהיה בטוחה. אדם שדבק בהלכות רבית, נזהר בהם, לא יבוא לידי מכשול.

מורנו הרב משה היה גר בשכונת "דמת אהרן", ועבר אחר כך לרחוב "האדמו"ר מקוצק" שהיה קרוב לישיבת "כסא רחמים". באותו הזמן של מעבר הדירה, למדנו אצלו הלכות רבית.

יום אחד הגיע אליי מכתב מבטוח לאמי, עם חוב של סכום גדול מאד שהוא צריך לשלם. התפלא הרב, התקשר אליהם ושאל: "למה כזה סכום גדול?". אמרו לו: "האמת שבחתלה הסכום היה מאד נמוך, אבל שלחנו הרבה מכתבים ולא נענו, ולפי החק מי שלא משלם בזמן סופג רביות". הם שלחו הרבה מכתבים לכתבת הישנה שבשכונת דמת אהרן, בעוד הרב כבר עבר להתגורר ברחוב האדמו"ר מקוצק.

הרב הבין וכתב להם כך: "לא מזמן חברתי שני כרכים על הלכות רבית, שם אני מסביר את האסור לתת ולקחת רבית, עכשיו אתם רוצים לחייב אותי שאשלם רבית? שאלעשה נגד התורה והדת? שאעשה נגד מה שאני כתבתי במפרש בפקדים שלי?". הרב כתב בקמחיות, חבל שאין לנו את העתק של המכתב הזה.

לאחר מכן הם החזירו תשובה, וכתבו שהם קבלו את הדברים, והם שמחים לראות אדם שעוסק בהלכות רבית ומחבר ספר בהלכות הללו. הם החליטו לנכות את כל הרביות, וגם מהקורן עשו הנחה צרינית. אדם ששומר הלכות רבית לא מפסיד, רק מקוים. ה' זכנו שלא נבזש ולא נכלם ואל נקשל לעולם ועד.

חתם סופר הכריע בדיון פרוזדור כהרמב"ם נגד רש"י והתווס' ע"פ חכמת וספרי הניתוח, ועוד ועוד דוגמאות. ע"ש ותרועה צמאונך.

אמנם החכם הנזכר, נטפל לאחת מהן כאילו בזה נפל כל הבנין. וכה היו דבריו בהמשך העלון הנ"ל על מרן רבנו זצ"ל: "והביא עוד ראיה [שמות לחלוק על ראשונים] ממה שכתב הרמב"ם (בשמונה פרקים פ"א) שלא ראוינו ספינת ברזל רצה באויר, והרי היום יש הרלופרט באויר... אבל בודאי שהרמב"ם דיבר על זמנו, דבר שבמציאות, ואין מכאן שום ראיה". ולא נתקרה דעתו עד שחתם: "ומי שמדמה בשטחיות מילתא למילתא, חסר לו יסוד גדול בתורתו. כי מה דומה ספינה באויר לענין לחלוק על ראשונים". עכ"ל.

והשם הטוב יכפר בעדו. וכבר ראית בעיניך קורא יקר לשון רבנו זצ"ל אשר בחלקות ישיית למו, דעפר אנו תחת כפות רגלי הראשונים וחלילה וחס לחלוק על דבריהם, אבל אינו ענין לבירור המציאות. ועתה אל תתפלא שגם בדוגמא הנ"ל לגבי ספינה השטה באויר, לא הבין את דברי רבנו. כי הרמב"ם שם מנה כמה דברים שבני אדם ישיגו בדמיונם "עניינים שלא השיגו כלל ואי אפשר להשיגם כמו שידמה האדם ספינת ברזל רצה באויר... והרבה מאלו הנמנעות". הנה כי כן מבואר מדברי רבנו הרמב"ם שספינה רצה באויר אינה יכול להתרחש במציאות (וכידוע לשון "נמנעות" בשפת הקדמונים). ועתה בראותנו כיום אלפי ספינות ברזל שטות באויר מדי יום, האם נאמר שענייני טרזות ואין אחר דברי הרמב"ם כלום, או שנאמר כדברי רבנו שאכן בעניני בירור המציאות אין אחר האמת כלום! ולהוציא מזה כאלו למד מה רבנו לענין לחלוק על ראשונים, אינו אלא סילוף דבריו ורחוק מן האמת.

ובאמת שעוד בחיים חיותו של רבנו, כשהופיע ספר ילקוט יוסף - חנוכה (מהדורת תש"ף, עמוד תשמ"ז) כתב בשם רבנו שמדריך את תלמידיו לחלוק על ראשונים, ושלא את הספר למנה לרבנו, וכאב לרבנו מאד איך אומרים בשמו דברים כאלה. וחקק על הגליון בכ"ק "לא היו דברים מעולם". ואף ציווה לתלמידו להעמיד דברים על דיוקם, וכתב מאמר בה שיעמד להתפרסם בירחון תורני, וכששלח בתחילה לרב ילקוט יוסף אולי יש לו מה להגיד, אמר שמנגנל הוא על דבריו, וכנראה הגיעו לאזניו שמועות לא מדויקות, ובמהדורה הבאה יתקן את הדברים, ושמה הוא שגם רבנו סובר כדבריו (ועקב דבריו הוקפא פרסום המאמר). ועד עתה לא ראינו שחזר בו, אלא עומד וחוזר על דברים אלו בקולו, אך כאמור זה דברים שלא יצאו מפי רבנו מעולם, וכשרבנו בעולם האמת, מחויבים אנתנו להעמיד אמת על תלמה, ודברי רבנו על דיוקם. וה' הטוב יפוט שלום בינינו ואמן.

ידע חדע

הלכה נאמנה

והמנהג שלנו, שכל לילה אחרי קדיש תתקבל [לפני "שיר למעלות"] סופרים ספירת העמר, ומנהג ירושלים אחרת, שנהגו לספר אחרי שגומרים את התפלה, (מקור כתב שם) שסופרים "אחר תפלת ערבית", אבל לא מקרה ש"אחרי התפלה" הפנה ממש אחרי "עלינו לשבח", אלא אחרי שאמר "תתקבל" זה נקרא "אחרי התפלה", כי מה שיש אח"כ "שיר למעלות" ו"עלינו לשבח" - הם לא ממש מהתפלה.)

והוכחה נמויה למנהג שלנו מדברי רב האי גאון ורבי יצחק גיאת [הנ"ל], שאמרו שבמוצאי שבת קשה לצבור אחרי ששבו לקום עוד פעם, ואם תאמר שהספירה היא אחרי התפלה - הרי אחרי התפלה קמים כלם, ולאחר עלינו לשבח יספרו, אלא מקרה שהיו סופרים אחרי קדיש תתקבל. זה הוכחה פשוטה וברורה, ואחר כך ראיתי שמרן הרב עובדיה זצ"ל הרגיש בזה, ואמר: כוון שכל נראה מדברי רב האי גאון ורבי יצחק גיאת, אבל "אין אחר המנהג כלום" (חזו"ע יום טוב עמ' רל"ה), והפנה על מנהג ירושלים, אבל במקומות אחרים לא נוהגים ככה. אדרבה, אנוני שומרים על המנהג שלנו. (גליון 355 אותיות י"ד וט"ו).

א. פתוב "מכל משמר נצור לפי כי ממנו תוצאות חיים" (משלי ד', כ"ג). אתם יודעים היום איזו מחלה (פר מינו) הכי מצויה בעולם? לא המחלה הידועה, יש לפניה עוד מחלה, מחלות לב. למה? כי פעם בני אדם היו רגועים, עד שאגיע מכתב ממציגים לזמן, לזמן חזש. לזמן לפעמים שנה - שנה וחצי עד שמגיע מכתב, אז איך היו שולחים מכתבים? אם ימצא מישהו שנוסע לרוסיה אתה נותן לו מכתב, ואם ימצא שם מישהו שנוסע לארץ ישראל, תביא לו מכתב, ואילו היום הפל ברגע, כל הזמן חדשות, כל הזמן דברים, כל הזמן ככה. בני אדם נשבר לבם, והמתח הזה גורם לכל הבעיות. איך הפסוק אמר את זה? "מכל משמר נצור לפי", תשמר על הלב שלך שיהיה לך בטחון חזק בקדוש ברוך הוא, "כי ממנו תוצאות חיים". ראשי תיבות "ממנו תוצאות חיים" - מתח, דקדוק ופאסיב ביינו ומצאו כמה אחוזים חולים במחלות לב, בין החרדים ובין הדתיים והמסורתיים ובין החלונים. אצל החרדים - שני אחוז נקדה תשע, אצל המסורתיים - שלש נקדה שמונה, ואצל החלונים - חמש נקדה שמונה. כפול! כדאי לאדם ללכת בדרך התורה, כדאי לאדם לבטח בקדוש ברוך הוא, לתת צדקה, להתפלל, ככה יהיה לו לב כריא, ואז יכול להיות שנים רבות, ולעשות הרבה

יותר מצוות ומעשים טובים

ב. רבי יוסף יצחקא, גאון עולם היה, רבו של 'ערוך השולחן' [רבנו יצחק טיב]. אמנם הוא לא השאיר לנו הרבה שאלות ותשובות, בעקר חדוש גמרא, אבל יש לו עיון כזה, נוקב עד עמקה של הלכה, אם הוא העמיד חכם כמו רבי יצחק טיב זה מספיק - זו הוכחה הכי טובה בעולם, אם אתה רוצה להכיר מי זה רבי ישעיה בסיס, תראה [ספר] 'משמרות כהנה' של תלמידו [רבנו אברהם הכהן יצחקי]. ואם אתה רוצה להכיר מי זה 'משמרות כהנה', תראה 'שלמי תודה' של תלמידו [רבנו שלמה דאנה]. אשכנזי אחד בא פעם לישיבה, אמר: תביאו לי ספרים שלכם, הביאו לו 'משמרות כהנה', פתח אותו, רואה שהוא ציון: "ציון, ציון, ציון". אמר: מה השפה הזאת? אני לא מבין אותה, כל הזמן "ציון" או ראשי תיבות, אני לא מבין אותו! אמרו לו: טוב, תקח 'שלמי תודה'. לקח ספר שלמי תודה, אמר: פה, אלו דברים ברורים, בהירים כשמש בצהריים, אמרו לו: אתה יודע מי זה המחבר של שלמי תודה? תלמיד תלמידו של המשמרות כהנה!... שמע את זה ואמר: ככה! אז תביא גם משמרות כהנה... "מש" תורה, קדש בכספא" (מגלה דף י"א ע"א), הוא מוכן לשלם עליו. מש"ך ר"ת משמרות כהנה... (בית נאמן גליון 459 הערה 3).

למען הספר

הגאון הקדוש רבי חיים חורי זצ"ל

רבי חיים חורי (ששבו הבא יום האזכרה שלו) היה רב בגאס. מורנו הרב **רבי כלפון** [משה הכהן] זצ"ל היה הרב הראשי של ג'דא, והוא אמר: השטן רצה להכנס מעבר לתונס ופאקס, ורצה להמשיך עוד לגאס וג'דא [לגרם שם ירידה בלמוד תורה ושמירת מצוות], אבל בגאס עמד רבי חיים חורי "לשטן לו" (במדבר כ"ב, כ"ב) ולא נתן לו לעבר הלאה. בגאס לא היו הולכים הילדים לבית ספר ביום שבת, כי שם כותבים בצרפתית וכו', ומי עשה את זה? רבי חיים חורי, כי הוא היה חזק מאד. והחכם הזה כשהיו מתרימים אנשים צדקות, הוא היה הראשון שמתנדב. היה אומר: רבותי, מי הראשון? "מי שברך הוא יברך את המוכר שמתנדב כסום נכבד"... והיו כל העשירים מתביישים, תראה, הן אדם הזה שהמשיכה שלו פשוטה מאד, הוא נותן בעין פה, אז ממילא כלם היו נותנים. היה אדם גדול מאד, בא לארץ ישראל בגיל שבעים, ונפטר שנתים אחר כך בגיל 72. והוא נפטר בכ"ה בארץ תש"ו, עשר שנים ויום אחד לפני מלחמת ששת הימים, וראו אותו במלחמה (בחלום אולי, איני יודע אף) שאומר: אני הולך לעזר לעם ישראל. היה אדם גדול מאד, ובנו היה גם כן מפקל בנפים.

היו אנשים צדיקים גמורים, המלה שלהם מיוחדת. היה הקבר של **רבי יוסף מערבי** בדרום תוניסיה, (זה צדיק גדול שנפטר לפני כ-400 שנה, בשנת ש"ס), והיו הולכים לבקר אותו, והנה יום אחד הלך לשם רבי חיים, והילדים היו משחקים שם, וילד אחד נפל לבור של מים, ורבי חיים אמר לאמו של הילד: את תלכי לקברו של רבי יוסף מערבי ותתפללי, ואני כאן אתפלל, התפלל שם, והנה ראו גלים גלים, עד שהילד עלה למעלה, אלו ספרים ידועים, מפרים ומפרסמים. (גליון 357 אותיות כ"ב - כ"ד).

"ובהר ציון תהיה פליטה"

לוי אשכול [ראש הממשלה בזמן מלחמת ששת הימים, שהיה בה נסים גדולים ומפלאים, ובשבו הבא ימלאו לה חמשים ותשע שנים] בזמן בא אל הרב **כהנמן** ראש ישיבת פוניבז', והביא אתו רופא להזריק לו זריקה אם יתעלה, אמר לו: "כבוד הרב! יש לנו מלחמה קשה מאד עם כל החזיתות, ואנו צריכים עזרה, לפי ההשערה שלנו, ח"ו קרוב לשלושים אלף חיילים נופלים, ואני לא אומר לך תביא את הבחורים שלך למלחמה, אבל שיקברו, שיטפלו בבטורה שלהם". הוא חשב שהרב כהנמן ישמע את זה יתעלה, והוא יאמר לרופא שזריק לו זריקה, אבל הרב כהנמן היה שוה נפש. אמר לו "תשמע ידי, לא יקרה כלום, לא יהיה שלוששים אלף", אמר לו "מאיפה אתה יודע?", אמר לו: **החפץ חיים הבטיח** פתח פעם תנ"ך, וקשה גורל, ונא לו הפסוק בעובדיה (א' י"ז): **"ובהר ציון תהיה פליטה והיה קדש"** - בארץ ישראל תהיה פליטה, אמר: פאתי לעודד אותו, והוא עודד אותי... (כפה נפלו במלחמה? שש מאות שבועים ותשעה).

ויש פסוק בפס"ת עקב (דברים ז', י"ז-י"ח): **"כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני איכה אוכל להוירשם. לא תירא מהם** וכך תזכר את אשר עשה ה' אליך: לפרעה ולכל מצרים". **"כי תאמר בלבבך - גימטריא שבע מאות עשרים ושבע - זה תשכ"ז** [שנת מלחמת ששת הימים]. **"לא תירא מהם"** - שוב פעם גימטריא שבע מאות עשרים ושבע. ואחר כך בסוף הפרשה כתוב (י"א, כ"ה): **"לא יתאבד איש בפניכם, פחדכם ומוראכם יתן ה' אליכם על פני כל הארץ אשר תדרוך בה, כאשר דבר לכם"**, **"כאשר דבר"** - זה שוב פעם גימטריא תשכ"ז בדיוק: הפסוק אמר לנו שבשנת תשכ"ז "תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני" - יש מלחמה בלבנו, בעינינו, במצרים, בידינו, איך נוכל לעמוד בזה? "לא תירא מהם" הקדוש ברוך הוא יתן לכם "פחדכם ומוראכם" - אחרי ששת הימים היה קל: יהודי עובר בחברון, ערבים מפחד סוגרים את התריסים שלהם.

(בית נאמן גליון 459 אותיות י"ג וט"ו).

לזכות גדולה ונדירה

פדיון פטר חמור

ממלכת התורה "חכמת רחמים" מזכה את עמך בית ישראל בארץ ובתפוצות
בשותפות בקיום המצווה הנדירה
המסוגלת לקרב את הגאולה והשכנת שלום בין איש לרעהו

שותפות
במצווה

101
ש"ח

ע"פ הוראת הרבנים

התורמים סך 101 ש"ח

לצורכי כיסוי הגאות האירוע וצרכי הישיבה,
בעל החמור יקנה להם
שותפות במצוות "פטר החמור"

המעמד יתקיים

יום שלישי | ג' סיון | 19.5.26
בשעה 19:00 (מנחה)
באדמת הקודש "ברכיה"
סמוך ונראה לישיבתנו הקדושה חכב"ץ
(שיר השירים 1)

ברוב פאר והדר

במעמד גדולי ומאורי הדור מרנן ורבנן שליט"א
הפדיון ייערך ע"י מורנו ורבנו
ראש הישיבה והמוסדות

הגאון הגדול
רבי חננאל כהן שליט"א

השותפים במצווה יזכו:

ברכת כהנים ע"י 26 כהנים

לרווחת המשתתפים במעמד:

כיבוד עשיר
עזרת נשים במקום

לשותפות במצווה

***9105**

או שלחו הודעה: 08-6727523

העברה בנקאית:
בנק דיסקונט 11 | סניף 128 | חש' 703575

או בעמדות
נדירים פלוס

ע"פ ההלכה הכהנים, לויים ושאינם יהודים אינם יכולים להיות שותפים במצווה זו.

